

Економіка

УДК 330.341.1:005.21

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17107512>

Сутність інновацій та інноваційного розвитку підприємств

Суліма Наталія Миколаївна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, економічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-3852-7989>

Савицький Микита Валерійович,

здобувач наукового ступеня доктора філософії з економіки, аспірант кафедри економіки, економічний факультет, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0005-3306-2835>

Прийнято: 27.08.2025 | Опубліковано: 12.09.2025

Анотація. Динамічні зміни в умовах функціонування національної економіки та глобалізаційні виклики актуалізують потребу в переосмисленні сутності інновацій як ключового чинника підвищення конкурентоспроможності підприємств. У сучасних трансформаційних умовах саме інноваційна діяльність визначається рушієм оновлення виробничих процесів, оптимізації організаційних структур і розширення ринкових можливостей. **Мета.** Метою дослідження є обґрунтування теоретичних підходів до визначення понять «інновація» та «інноваційний розвиток підприємства», а також формування авторських дефініцій на основі міждисциплінарного аналізу. **Методи.** У процесі дослідження було

застосовано методи системного аналізу, логічного узагальнення, контент-аналізу наукових джерел, метод структуризації та порівняння. Теоретичною базою стали сучасні наукові підходи до інтерпретації ключових понять, а також дані національних та міжнародних аналітичних звітів. **Результати.** У дослідженні систематизовано класифікаційні підходи до поділу інновацій залежно від сфери виникнення, характеру впровадження, рівня впливу та наслідків для підприємств. Обґрунтовано, що інновація повинна розглядатися не лише як результат науково-технічної творчості, а як складний процес трансформації знань у соціально-економічну цінність. Запропоноване авторське визначення інновації базується на функціональній, результативній і ціннісній характеристиках. Також сформульовано авторське визначення поняття інноваційного розвитку підприємства як системного процесу адаптації, оновлення і зростання на основі впровадження інновацій з урахуванням змін у зовнішньому середовищі. **Висновки.** Практична цінність отриманих результатів полягає у формуванні системного уявлення про сутність інновацій і інноваційного розвитку підприємств, що створює підґрунтя для подальших досліджень у сфері інноваційного менеджменту. Наукова новизна дослідження полягає в уточненні понять «інновація» та «інноваційний розвиток підприємства», а також у систематизації класифікаційних підходів до видів інновацій з урахуванням прикладного спрямування економічної діяльності підприємств. Перспективами подальших досліджень є розроблення індикаторів оцінювання рівня інноваційного розвитку підприємств та моделювання стратегій їх адаптації до глобальних трансформацій.

Ключові слова: інновації, розвиток, інноваційний розвиток, складники інноваційного розвитку.

The essence of innovation and innovative development of enterprises

Nataliia Sulima,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Economics, Faculty of Economics, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-3852-7989>

Mykyta Savytskyi,

PhD Student in Economics, Postgraduate Student of the Department of Economics, Faculty of Economics, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0005-3306-2835>

Abstract. Dynamic changes in the national economy's functioning conditions and global challenges underscore the need to rethink the essence of innovation as a key factor in enhancing enterprise competitiveness. In modern transformational conditions, innovation activity is driven by the need to update production processes, optimize organizational structures, and expand market opportunities. **Purpose.** The purpose of the study is to substantiate theoretical approaches to defining the concepts of «innovation» and «innovative development of an enterprise», as well as to form the author's definitions based on interdisciplinary analysis. **Methods.** The research process employed methods of system analysis, logical generalization, content analysis of scientific sources, and the method of structuring and comparison. The theoretical basis was modern scientific approaches to interpreting key concepts, as well as data from national and international analytical reports. **Results.** As a result of the analysis, classification approaches to dividing innovations were systematized depending on the sphere of origin, nature of implementation, level of impact and consequences for enterprises. It is substantiated that innovation should be considered not only as a result of scientific and technical creativity, but as a complex process of transforming knowledge into socio-economic value. The proposed author's

definition of innovation is based on functional, productive and value characteristics. The author's definition of innovative enterprise development as a systemic process of adaptation, renewal, and growth, based on the implementation of innovations that account for changes in the external environment, is also formulated. **Conclusions.** The practical value of the results obtained lies in the formation of a systematic understanding of the essence of innovation and innovative development of enterprises, which creates a basis for further research in the field of innovation management. The scientific novelty of the study lies in the clarification of the concepts of «innovation» and «innovative development of an enterprise», as well as in the systematization of classification approaches to types of innovations, taking into account the applied direction of economic activity of enterprises. Prospects for further research include the development of indicators to assess the level of innovative development among enterprises and modeling strategies for their adaptation to global transformations.

Keywords: innovation, development, innovative development, components of innovative development.

Постановка проблеми. Сучасні трансформації глобального економічного простору, зумовлені цифровізацією, зміною моделей споживання та технологічними проривами, актуалізують необхідність переосмислення засад функціонування підприємств. У цих умовах інновації стають не лише чинником технологічного оновлення, а й ключовим елементом стратегічного розвитку та конкурентоспроможності підприємств. Проте, незважаючи на велику кількість досліджень, поняття «інновація» та «інноваційний розвиток» продовжують трактуватись неоднозначно, що ускладнює розроблення уніфікованих механізмів управління інноваційними процесами.

Інноваційна діяльність підприємств усе частіше розглядається як системний процес, що охоплює технологічні, організаційні, управлінські та

соціальні зміни [1, с. 313–314; 2, с. 9–10]. Однак відсутність чіткої термінологічної бази та узгоджених підходів до класифікації інновацій (за джерелами виникнення, характером введення, ступенем новизни, масштабом впливу тощо) гальмує впровадження ефективних моделей інноваційного розвитку [3; 4]. Аналіз літератури свідчить, що питання комплексного визначення інноваційного розвитку підприємства як категорії, що поєднує стратегічне бачення, інноваційний потенціал і організаційні ресурси, наразі не є завершеним.

Крім того, статистичні дані Державної служби статистики України свідчать про суперечливу динаміку інноваційної активності вітчизняних підприємств: з одного боку, спостерігається збільшення обсягів витрат на інновації, з іншого – залишається низьким рівень упровадження технологічних новацій у виробництві [5; 6]. Причинами цього є не лише обмеженість фінансових ресурсів, а й відсутність цілісного бачення інноваційного розвитку як багатокомпонентного процесу, що передбачає взаємодію між ринком, наукою, державою і внутрішнім середовищем підприємства.

З огляду на це особливої актуальності набуває потреба в концептуалізації базових понять «інновація» та «інноваційний розвиток підприємства», а також у систематизації їх видів і передумов реалізації в контексті сучасних економічних реалій. Розуміння сутності цих категорій не лише створює основу для формування науково обґрунтованих стратегій розвитку підприємств, але й сприяє підвищенню їх адаптивності до викликів зовнішнього середовища, результативності господарської діяльності та зміцненню конкурентних позицій на ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інноваційного розвитку підприємств посідає важливе місце в сучасних наукових дослідженнях, охоплюючи різні аспекти: від концептуалізації понятійного апарату до стратегій впровадження інноваційних рішень у практичну діяльність підприємств. В українських дослідженнях акцент зроблено на

теоретико-методологічних засадах інноваційного розвитку. А. Гріщенко визначає його як процес модернізації підприємства через знання й технології, підкреслюючи багатозначність трактування поняття [7]. Схожий підхід подано в монографії С. Ілляшенка зі співавторами, де інноваційний розвиток розглядається як адаптація до технологічних трансформацій із системним оновленням управлінських і виробничих підходів [8].

Значна частина досліджень присвячена класифікації та типологізації інновацій. Х. Жао (X. Zhao) зі співавторами аналізують чинники цифрової трансформації підприємств, зокрема джерела інновацій, типи цифрової інтеграції та бар'єри, характерні для сучасних корпорацій [9]. Водночас їхній підхід не враховує практичні кейси адаптації в умовах фінансових обмежень і макроекономічної нестабільності, що залишає відкритим питання ефективності в кризових контекстах. О. Ємельянов зі співавторами зосереджується на інструментах оцінювання інноваційності та диференціації її видів [4], однак не розглядає їхню динамічну зміну під впливом зовнішніх факторів. С. Мікадзе пропонує стратегію MVP (Minimum Viable Product – мінімально життєздатного продукту) як засіб перевірки життєздатності інноваційних рішень на ранніх етапах, підкреслюючи її ефективність у середовищі з високою невизначеністю [10].

Дослідження взаємозв'язку інноваційного розвитку та конкурентоспроможності підприємств мають вагоме значення. Н. Гуржій (N. Hurzhyi) зі співавторами доводить, що інноваційні трансформації підвищують гнучкість компаній, формують унікальні пропозиції та зміцнюють бренд, однак майже не розглядають бар'єри оновлення в постіндустріальній економіці [11]. В. Козлова аналізує роль інноваційних екосистем, проте бракує емпіричної оцінки їхньої ефективності [12]. К. Умурзакова (K. Umurzakova) підкреслює значення digital-маркетингу як каталізатора інновацій у бізнесі [13]. Організаційні чинники також важливі: А. Дабіжа та Л. Тешева доводять, що гнучка управлінська структура підвищує

адаптивність компаній до інноваційних викликів [14], тоді як П. Чмієлаж (P. Chmielarz) наголошує на ролі міждержавної довіри у доступі до ресурсів у прикордонних регіонах, особливо під час зовнішньої агресії [15]. Отже, інноваційна спроможність залежить як від внутрішніх організаційних умов, так і від рівня стабільності та співпраці між державами. Таким чином, інноваційна спроможність формується як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками, включаючи рівень стабільності й співпраці між державами.

Сучасні дослідження акцентують на інституційних і цифрових аспектах інновацій. І. Спіфанова та В. Литвинюк поєднують стратегічний, ресурсний і організаційний підходи до аналізу інноваційного розвитку, однак їхня концепція лишається фрагментарною [16]. Н. Мазур і Н. Суліма порівнюють інноваційну активність України та Польщі, відзначаючи різницю в державно-інституційній підтримці, проте обмежуються статистичними даними без глибокої інтерпретації [17]. К. Литвиненко (K. Lytvynenko) підкреслює значення культурної ідентичності як драйвера інновацій у креативних галузях, акцентуючи на ролі міжкультурної комунікації в підвищенні унікальності інноваційної пропозиції [18].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових публікацій свідчить, що в дослідженнях акцентовано переважно на загальних підходах до класифікації інновацій, без комплексної систематизації за всіма релевантними ознаками – зокрема, за сферами виникнення, характером упровадження, рівнем впливу та очікуваними наслідками для підприємств. Відсутність цілісної моделі класифікації ускладнює практичне застосування результатів наукових досліджень у стратегічному управлінні інноваційною діяльністю.

Крім того, поняття «інноваційний розвиток підприємства» часто використовується в прикладному контексті, без чіткого теоретичного розмежування із суміжними категоріями, як-от «інноваційна діяльність» чи «інноваційний потенціал». Така термінологічна невизначеність створює

методологічні труднощі у вимірюванні рівня інноваційного розвитку, в оцінюванні його ефективності та розробленні релевантних стратегій.

Вищенаведені проблеми зумовлюють необхідність подальшого наукового опрацювання: по-перше, системного аналізу класифікаційних ознак інновацій; по-друге, формалізації поняття «інноваційний розвиток підприємства» як самостійної економічної категорії; по-третє, формування заходів для реалізації інноваційних стратегій з урахуванням сучасних трансформаційних викликів. Саме ці аспекти стали предметом дослідження в цій статті, що дозволяє не лише конкретизувати термінологічну базу інноваційного менеджменту, а й запропонувати практичні рекомендації для підвищення результативності управління інноваційним розвитком на рівні підприємства.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в дослідженні сутності понять «інновація» та «інноваційний розвиток підприємства», їх наукових трактувань, а також у формулюванні авторських визначень цих категорій з урахуванням сучасних економічних реалій. Для досягнення поставленої мети передбачено розв'язання таких завдань дослідження:

- 1) дослідити наукові підходи до визначення понять «інновація» та «інноваційний розвиток підприємства»;
- 2) проаналізувати класифікацію видів інновацій за сферами виникнення, впровадження, впливу та наслідків;
- 3) сформулювати авторські визначення понять «інновація» та «інноваційний розвиток підприємства».

Виклад основного матеріалу дослідження. Посилення трансформаційних процесів у національній економіці та зміни в глобальному середовищі зумовлюють необхідність поглибленого дослідження інноваційної діяльності підприємств. В умовах диджиталізації, нестабільності ринків і посилення міжнародної конкуренції особливої ваги набуває здатність держави

та її підприємств адаптуватися до викликів за допомогою інновацій. Зокрема, позиції України в глобальних індексах інновацій слугують показниками результативності державної політики в цій сфері, а також основою для порівняльного аналізу та формування стратегій зміцнення міжнародної конкурентоспроможності. У 2024 році, за результатами Глобального інноваційного індексу (Global Innovation Index), що публікується Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, Україна посіла 60-те місце серед 133 країн, втративши 5 позицій порівняно з 2023 роком (у 2023 році – 55-те місце, у 2022 – 57-ме місце) [19]. Серед європейських економік країна зберегла 34-ту позицію з 39. Найбільше зниження було зафіксовано за показником «регуляторне середовище» – падіння з 31-шої позиції до 106-го місця. Водночас спостерігалось зростання за показником «бізнес-середовище» – з 99-го на 84-те місце, та «знання й результати наукових досліджень» – з 45-го на 34-те місце. Ці дані свідчать про наявність суперечливих тенденцій у розвитку національної інноваційної системи: з одного боку, спостерігається позитивна динаміка у сфері підприємницької активності та наукових розробок, з іншого – послаблення регуляторної підтримки значно ускладнює впровадження інноваційних стратегій на рівні підприємств.

З огляду на виклики, з якими стикається українська економіка, важливим є формування чіткого теоретико-методологічного підґрунтя для подальшого розвитку інноваційного потенціалу підприємств. Насамперед це вимагає уточнення базових категорій інноваційної тематики – передусім понять «інновація» та «інноваційний розвиток підприємства». Наукове осмислення цих категорій дає змогу не лише структурно схарактеризувати сучасні процеси трансформації виробничо-економічного середовища, а й забезпечити ефективну адаптацію суб'єктів господарювання до змінних умов ринку.

У науковій літературі поняття «інновація» розглядається здебільшого як процес створення і впровадження нових ідей, продуктів, технологій або управлінських рішень, які спрямовані на підвищення ефективності

функціонування підприємств. У роботі А. Гріщенка інновація визначається як нововведення, що виникає в результаті впровадження ідей у виробництво й має практичну цінність [7, с. 183–185]. У контексті дослідження К. Дорошкевича зі співавторами інновація – це кінцевий результат інноваційної діяльності, який виведено на ринок і спрямовано на покращення або створення нових продуктів чи процесів [2, с. 9–10].

Поняття «інноваційний розвиток підприємства» теж є багатозначним. У дослідженнях зазначено, що інноваційна діяльність є основою підвищення ефективності функціонування підприємств та їх конкурентоспроможності [2, с. 9–10]. Інноваційний розвиток підприємства часто трактується як процес або напрям трансформацій, пов'язаний з упровадженням новачій з метою цілеспрямованого підвищення економічної ефективності та зміцнення конкурентних позицій фірми. Таким чином, за сучасними підходами, інноваційний розвиток – це послідовне впровадження нововведень, яке змінює стан підприємства і забезпечує зростання його потенціалу та результативності. З метою узагальнення підходів до тлумачення ключових категорій у табл. 1 представлено трактування понять «інновації» та «інноваційний розвиток підприємства» різними авторами.

Таблиця 1

Порівняння/опис термінів «інновація» та «інноваційний розвиток підприємства»

Автор, рік	«Інновація»	«Інноваційний розвиток підприємства»
А. Гріщенко, 2024	Інновація – це нововведення, що виникає у результаті впровадження ідей у виробництво, є результатом цілеспрямованої діяльності, що має практичну цінність	Інноваційний розвиток підприємства – цілеспрямований процес оновлення на основі використання інновацій, що забезпечує довгострокову ефективність і конкурентоспроможність
К. Дорошкевич і співавтори, 2024	Інновація – це кінцевий результат інноваційної діяльності, який виведено на ринок і спрямовано на покращення або створення	Інноваційний розвиток – це постійне вдосконалення та впровадження нових ідей у діяльність підприємства, що забезпечує його конкурентні переваги

Автор, рік	«Інновація»	«Інноваційний розвиток підприємства»
	нових продуктів, процесів чи методів	
І. Єпіфанова, В. Литвинюк, 2023	—	Інноваційний розвиток — це довгостроковий процес структурних змін, що базується на наукових досягненнях і високих технологіях

Джерело: сформовано авторами на основі даних [2, с. 9–10; 7, с. 183–185; 16, с. 110–111]

Таким чином, порівняльний аналіз трактувань понять «інновація» та «інноваційний розвиток підприємства» дозволяє виявити як спільні риси (новизна, результативність, орієнтація на ефективність), так і суттєві розбіжності між ними, зокрема щодо ступеня деталізації, акцентів на етапах інноваційного процесу та джерел виникнення нововведень. Розуміння цих особливостей є основою для формулювання авторського визначення термінів.

Сучасна економічна думка демонструє розмаїття підходів до класифікації інновацій, що є результатом як багатовекторності самої інноваційної діяльності, так і складності вимірювання її наслідків у межах підприємницької системи. У науковій літературі наявні різні критерії класифікації інновацій — зокрема за джерелом виникнення, сферою реалізації, ступенем радикальності, рівнем новизни, напрямом впливу на структуру підприємства, а також за тривалістю інноваційного циклу [3; 4].

За сферою виникнення інновації традиційно поділяють на технологічні, організаційні, соціальні, маркетингові, екологічні та інституційні. Технологічні інновації включають нові продукти та процеси виробництва, тоді як організаційні стосуються змін у менеджменті або структурі управління підприємством. За характером впровадження виділяють радикальні (деструктивні) й інкрементальні (поступові) інновації. Радикальні передбачають суттєву зміну технологічної парадигми підприємства, що часто супроводжується оновленням усіх бізнес-процесів, тоді як інкрементальні є результатом послідовних удосконалень уже наявних рішень.

На окрему увагу заслуговує класифікація інновацій за рівнем впливу. У цьому контексті вчені визначають локальні, корпоративні, галузеві та макроекономічні інновації. Локальні інновації реалізуються в межах одного підприємства й мають обмежений вплив, тоді як макроекономічні – охоплюють цілі сектори економіки та формують нові інституційні рамки функціонування бізнесу [4; 18].

За наслідками, що спричиняють інновації, вони класифікуються на продуктові, процесні, структурні, ринкові та управлінські. Наприклад, продуктові інновації стосуються створення принципово нової продукції або значного вдосконалення наявної, а процесні – спрямовані на оптимізацію виробничих або логістичних ланцюгів. Крім того, важливим є поділ інновацій на випереджувальні та реактивні залежно від стратегічної позиції підприємства на ринку. Перші використовуються для формування нових ринкових ніш або технологічного лідерства, другі – як реакція на тиск конкурентного середовища чи зовнішні зміни.

Систематизація наведених класифікаційних підходів дозволяє виявити міждисциплінарний характер інноваційної діяльності та зумовлює необхідність адаптивного підходу до формування інноваційної стратегії підприємства. Урахування сфери виникнення, рівня впливу та очікуваних результатів дозволяє формувати комплексну систему управління інноваційними процесами, що базується на обґрунтованому виборі типу інновацій залежно від наявного ресурсного потенціалу та зовнішньої динаміки. Таким чином, ефективне класифікування інноваційних процесів виступає не лише як інструмент аналітичного моніторингу, а й як стратегічна основа для вибору пріоритетних напрямів розвитку підприємства в умовах цифрової трансформації, нестабільності ринків та посиленої конкуренції.

Узагальнення наукових підходів до розуміння сутності понять «інновація» та «інноваційний розвиток підприємства» дозволяє виокремити ключові смислові домінанти, які враховують як технологічні, так і

організаційно-економічні характеристики інноваційних процесів. Аналіз джерел засвідчив, що інновація розглядається переважно як результат наукових досліджень або творчої діяльності, що впроваджується в господарську практику з метою підвищення її ефективності [4; 7, с. 183–185; 9, с. 18–27]. Водночас інноваційний розвиток підприємства тлумачиться як цілеспрямований процес оновлення на основі використання інновацій, що формує передумови для підвищення конкурентоспроможності та адаптивності до змін зовнішнього середовища [1, с. 315–317; 2, с. 9–10; 3].

З огляду на проведений порівняльний аналіз дефініцій пропонуються авторські визначення цих понять:

– інновація – це створений та впроваджений у практику результат інтелектуальної або науково-технічної діяльності, який забезпечує помітне покращення процесів, продуктів або послуг і має потенціал підвищення ефективності функціонування підприємства;

– інноваційний розвиток підприємства – це системна трансформація організаційної, виробничої, управлінської та маркетингової діяльності на основі цілеспрямованого впровадження інновацій з метою досягнення довгострокової конкурентоспроможності в умовах динамічного зовнішнього середовища.

У сучасних умовах економічної турбулентності й технологічних зрушень інноваційні стратегії перестають бути факультативним інструментом розвитку підприємств і набувають статусу необхідної умови їх виживання та довгострокової конкурентоспроможності. Проте ефективність реалізації таких стратегій часто обмежується як зовнішніми, так і внутрішніми (організаційно-управлінськими) бар'єрами. Тому формування системи управлінських підходів, які враховують трансформаційні процеси в економіці та специфіку інноваційної діяльності, є важливим завданням сучасної економічної науки.

Особливу увагу слід приділити розвитку внутрішньої інноваційної культури, інтеграції ESG-парадигми (концепція, яка розглядає три ключові

аспекти діяльності компанії: екологічний (Environmental), соціальний (Social) та управлінський (Governance), а також формуванню партнерських зв'язків з університетами та науково-дослідними центрами. Сукупний вплив цих заходів сприятиме довготривалому зростанню інноваційного потенціалу підприємств, посиленню їх адаптивності до змін і забезпеченню сталого розвитку національної економіки. **Висновки.** Необхідність адаптації підприємств до викликів глобального ринку та трансформаційних процесів у національній економіці зумовлює посилення наукової уваги до особливостей їх інноваційної діяльності. В умовах воєнної нестабільності та обмежених ресурсів саме інновації виступають ключовим інструментом забезпечення стійкості та підвищення конкурентоспроможності підприємств.

Порівняльний аналіз наукових трактувань понять «інновація» та «інноваційний розвиток підприємства» дав змогу обґрунтувати й запропонувати власні авторські визначення цих категорій. Під інновацією доцільно розуміти цілеспрямоване нововведення, засноване на генерації і комерціалізації нових знань, яке трансформується в продукт, процес або управлінське рішення, що підвищує ефективність функціонування підприємства. Інноваційний розвиток підприємства трактується як системна діяльність, орієнтована на впровадження інновацій з метою стратегічного зростання, адаптації до змін та досягнення довгострокових переваг.

На основі аналізу класифікаційних підходів систематизовано типи інновацій у розрізі сфер виникнення, характеру впровадження, рівня впливу та наслідків для підприємств, що дозволяє більш глибоко розуміти механізми інноваційної динаміки. Запропонована система охоплює продуктні, процесні, маркетингові, організаційні, управлінські, радикальні та інкрементальні інновації.

Наукова новизна дослідження полягає у формулюванні узагальненого підходу до трактування категорій «інновація» та «інноваційний розвиток підприємства», що враховує як внутрішні особливості функціонування

суб'єктів господарювання, так і зовнішні чинники інституційного та макроекономічного середовища. Практична цінність полягає у розробленні конкретних рекомендацій для підприємств, органів державного управління, інноваційних хабів і кластерів, що можуть бути використані для формування програм підтримки інноваційної діяльності на різних рівнях управління.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на поглиблене вивчення впливу інституційного середовища на інноваційну активність бізнесу, а також на формування методичних підходів до оцінювання ефективності впровадження інноваційних стратегій в умовах перманентної турбулентності.

Список використаних джерел

1. Роева О., Онешко С., Суліма Н., Саєнко В., Макурін А. Ідентифікація диджиталізації як наряду інноваційного розвитку сучасного підприємства. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Т. 1, № 48. С. 312–325. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.48.2023.3968>.
2. Дорошкевич К., Колінко Н., Дзвоник Р. Інноваційний розвиток підприємства: сутність, значення та візуалізація складових. *Економічний простір*. 2024. № 190. С. 8–14. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/190-2>.
3. Грабчук І., Бугайчук В., Аляб'єва В. Стратегія інноваційного розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-84>.
4. Ємельянов О., Петрушка Т., Симак А. Інноваційність економічного розвитку підприємств: сутність, види та особливості оцінювання. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-44>.
5. Витрати на інновації промислових підприємств за видами витрат (2000–2023). *Державна служба статистики України*. 2025. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/ni/vut_ippni/vut_ippni_20ue.xlsx (дата звернення: 28.06.2025).

6. Кількість інноваційно активних промислових підприємств за видами економічної діяльності з розподілом за напрямками інноваційної діяльності (2021–2023). Державна служба статистики України. 2025. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/ni/vut_ipnni/kiapp_ved_nid.xlsx (дата звернення: 28.06.2025).

7. Гріщенко А. Суть і основні поняття інноваційного розвитку підприємства: теоретичний аспект. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 20. С. 181–188. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.20.181>.

8. Ілляшенко С., Шипуліна Ю., Ілляшенко Н. Управління інноваційним розвитком в умовах технологічних трансформацій: монографія. Суми: Триторія, 2023. 228 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/9b7d9ff7-e338-460b-b82f-22d505944c58/content> (дата звернення: 28.06.2025).

9. Zhao X., Chen Q-A., Zhang H., Chen P., Chen S. A study on the influencing factors of corporate digital transformation: empirical evidence from Chinese listed companies. *Scientific Reports*. 2024. Vol. 14. 6243. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41598-024-56729-4>.

10. Mikadze S. MVP strategy as a tool for business model validation in the early stages of a startup lifecycle. *Актуальні питання економічних наук*. 2024. № 6. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15484546>.

11. Hurzhyi N., Mishustina T., Kulinich T., Dashko I., Harmider L., Taranenko I. The impact of innovative development on the competitiveness of enterprises. *Postmodern Openings*. 2021. Vol. 12, № 4. P. 141–152. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/12.4/365>.

12. Козлова В. Розвиток інноваційного підприємництва в інноваційних екосистемах. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2024. № 76. С. 66–74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2024-76-08>.

13. Umurzakova K. K. Use of modern marketing concepts in an innovative economy. *University Research Base*. 2024. P. 277–284. URL: <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/328> (дата звернення: 29.06.2025).

14. Дабіжа А., Тешева Л. Організаційна структура як чинник впровадження ефективної операційної моделі компанії. *Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути: матеріали XXIII міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Київ, 10 грудня 2021 р.)*. Київ. 2021. С. 24–27. URL: https://openscilab.org/wp-content/uploads/2021/12/suchasni-vikliki-i-aktualni-problemi-nauki-osviti-ta-virobnictva-mizhgaluzevi-disputi_2021_12_10.pdf#page=24 (дата звернення: 29.06.2025).

15. Chmielarz P. Analiza wzajemnej opinii oraz relacji Polski, Ukrainy, Białorusi oraz Niemiec w kontekście agresji Rosji w Ukrainie. *Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej*. 2023. P. 21–31. URL: <http://swe.uw.edu.pl/19.2.2.pdf> (дата звернення: 29.06.2025).

16. Єпіфанова І., Литвинюк В. Сутність інноваційного розвитку підприємства. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні: матеріали VI міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 2–3 березня 2023 р.)*. Вінниця. 2023. С. 110–112. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/48324/1/Сучасні%20тенденції%20розвитку%20фінансових%20процесів%202023.pdf#page=111> (дата звернення: 29.06.2025).

17. Мазур Н., Суліма Н. Інноваційна діяльність в Україні та Польщі: стан, особливості та перспективи. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 4(94). С. 3–10. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2020-4\(94\)-3-10](https://doi.org/10.26642/ema-2020-4(94)-3-10).

18. Lytvynenko K. Cultural identity as a factor in the competitiveness of gastronomic projects in a multinational environment. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15484702>.

19. Інформаційні матеріали щодо стану інноваційної діяльності.
Міністерство економіки України. 2024. URL:
<https://me.gov.ua/documents/detail?lang=uk-ua&id=69b9a9bf-5fbc-4035-8c0f-ac26b853c0eb&title=informatsiiniaterialischodostanuinnovatsiinoidiialnosti>
(дата звернення: 29.06.2025).